

Viešosios bibliotekos reikalai Pilaitėje vėl pakibo ore

Tradicinei su apčiuopiamomis knygomis lentynose bibliotekai netolimoje ateityje pranašaujama mirtis. Tuo tarpu Vilniuje nesutariama, kur Pilaitėje būtų patogiausia įkurdinti tokią viešą biblioteką.

Ne tik šiuo metu aktualūs viešosios bibliotekos reikalai Pilaitėje. Ir anksčiau visuomenininkai ir visų labai besidarbuojantys oficialūs asmenys dėjo pastangas tokiai bibliotekai čia atsirasti. Dar būdamas pirmos kadencijos Vilniaus meru Artūras Zuokas lankėsi Pilaitėje ir jos gyventojams pažadėjo artimiausiu laiku įsteigti Vilniaus centrinės bibliotekos filialą. Tam nematė jokių kliūčių. Pilaitėje buvo apstu visuomeninėms reikmėms beveik kiekviename aukštesnio daugiabučio pirmame aukšte rezervuotų patalpų. Žadėtasis filialas taip ir neatsirado.

„Pilaitės bendruomenės“ pirmininkė Janina Gadliauskienė prisimena: „2002 metais aktyvesni pilaitiškiai susibūrė į bendruomenę šiame naujausiame sostinės daugiabučių rajone pasigedo tokio svarbaus kultūros židinio kaip viešoji biblioteka. Netrukus mosavome palei Pilaitės seniūno Albino Šniro nosį raštu, kuriame buvo nurodytas įstatyminis tokios bibliotekos įkūrimo pagrindas, o prie jo

ir mūsų 2002/2003-aisiais metais inicijuoto sociologinio tyrimo duomenys. Pagal juos vienas trečdalis suaugusių pilaitiškių pasigedo bibliotekos. Toks jų noras buvo ne paskutinėje, o trečioje vietoje, kaip ir noras čia turėti savo turgų. Tad ir kreipėmės į seniūną prašydami patarpininkauti ir tokį gyventojų pageidavimą perduoti Vilniaus savivaldybei. Seniūnas didelio entuziazmo neparodė. Jo nuomone, bereikalingai stengiamės. Prasitarė, – bibliotekos filialui Pilaitėje nebeliko laisvų patalpų. Vienur kavinės, kitur mėsos, panešiotų rūbų parduotuvėlės įsikūrė. Dar kitur kirpyklos, rūbų taisyklos veikia. Pabrėžė: tai pilaitiškiam taip pat aktualu. Įtikino: Pilaitėje daugiau laisvo ploto nėra ir artimiausiu metu nenusimato. O dar kultūros namams ar bibliotekai? Pabrėžė: tokiems būtiniems objektams, kaip nauja mokykla, vaikų darželiai, statyti trūksta laisvo valdiško ploto. Priminė: „Nebegyvename sovietiniais laikais. Žemė teisėtiems savininkams gražinama. Dabar jie spęs ką su ja daryti.“ Seniūnas suabejojo, ar greitai laiku atsiras koks geras dėdė. O jei toks dėdė, norintis pastatyti kultūros

centrą ir atsirastų, tai jis turėtų brangiai iš tikrųjų savininkų perpirkti žemę, kurios kaina už arą Pilaitėje viršija 30 tūkstančių litų, kad pastatytų kultūros centrą. Toks centras jam neneštų jokio pelno, o jį reikėtų iš savos kišenės išlaikyti. Pilaitės visuomenininkai po tokių argumentuotų seniūno paaiškinimų nuleido rankas.“

2005 metais pagyvėjus statybos verslui, Pilaitės seniūno pavaduotojas Vladislavas Užpolevičius, visada kovojęs už kultūringą Pilaiteį, aptiko: Vilniaus savivaldybės uždegė žalia šviesą visuomeninės reikmės pastatui Pilaitėje. Skirtingai nei kituose sostinės daugiabučių rajonuose, čia tokio pastato dar nebuvo. Į jį turėjo persikelti ir seniūnijos darbuotojai iš pakankamai ankštų patalpų, įsikūrusių pirmame gyvenamojo namo aukšte. Viceseniūno rūpesčiu pasitarti, kas turėtų vykti tokiam pastate, kvistos Pilaitės visuomeninės bendruomenės. Panaši vieta seniai buvo aktuali jų susirinkimams ir bendriems renginiams. Pasitarę visuomenininkai nusprendė dalį jiems numatyto 30 kv. m. ploto paskirti jų pačių kuriamai bibliotekėlei, kuri būtų prieinama visiems pilaitiškiams ir veiktų visuomeniniais pagrindais. Neilgai džiaugtasi tokia viliojančia aktyvesnio ir platesnio kultūrinio gyvenimo perspektyva. 2008 metų pabaigoje Pilaitėje apsilankius čia į Seimą išrinktai deputatei Danutei Bekintienei ir pasiteiravus, kada prasidės tokio pastato statyba, ši patikino, kad negreitai, ir to priežastimi įvardino tik prasidėjusią ekonominę krizę.

Pasižvalgius po šių dienų Pilaiteį, iš suaugusių žmonių labiausiai knygomis aprūpinami Pilaitės pagyvenusių žmonių dienos centro „Diemedis“ lankytojai. Jų patogumui seniūnijos posėdžių salėje kaupiamos knygos, kurias jie gali skolintis į namus ir skaityti. Deja, ten tų knygų nedaug. Jos ne pačios naujausios ir populiariausios. Na, o norinčius Pilaitėje įdomiau paskaityti maloniai nuteikė pernai rudenį čia įsikūrusiame šiuolaikiškame kūrybinių industrijų centre „Beepart“ kaupiama knygų mainų lentyna. Skirtingai nei seniūnijos patalpose, posėdžių salėje, kurioje renkasi pagyvenę Pagyvenusių žmonių dienos centro lankytojai, čia knygos naujesnės ir populiareesnės.

Nemažai ir tokių žurnalų. Bet knygą pasiimti skaityti galima tik iškeičiant į ne mažesnės vertės nei atsineštoji. Ne kiekvienas pensininkas gali sau leisti iš dėl ekonominės krizės apkarpytos pensijos tokiems mainams pirkti vidutiniškai nuo 20 iki 50 litų kainuojančią knygą. Knygų skaičiumi „Beepart“ nusileidžia „Diemedžiui“, bet „Beepart“ labiau linkusi tenkinti jaunesnių žmonių kultūrinės reikmės. Pagyvenusių žmonių nevilioja modernūs nuleidžiami ir pakeliami šio kūrybinių industrijų pastato laiptai. Guvesni ir daugiau linkę vaikščioti senjorai mielai nemokamų knygų pėsčiomis trauktų apie 4 kilometrus į Karoliniškes – jiems artimiausią Vilniaus centrinės bibliotekos filialą, tik nelabai patogus tas kelias. Šaligatvis prie Pilaitės prospekto, jungiančio Pilaiteį su didžiuoju Vilniumi, nutiestas trečdalyje viso jo atstumo. Juo dažnai rieda ir dviratinkai. Trukdo ir neseniai dėl pradėto tiesti Vakarinio aplinkkelio atsiradusios perkasos. Norintiems daugiau skaityti ir nesiryžtantiems tokiems žygiams su kliūtėmis, bet turintiems atliekamų pinigėlių užsimokėti už visuomeninį transportą, praverstų lankytis šiame filiale. Čia išties ženklėnė nemokamai prieinamos literatūros pasiūla nei pačioje Pilaitėje. Pasiteiravus, kiek pilaitiškių čia skaito, Karoliniškių filialo vedėja Alma Matulienė nepateikė duomenų, bet patikino: pilaitiškiečiai čia lankosi ir palyginti gausiai. Pamačiusios ties biblioteka stabtelėjusį iš Pilaitės į Stotį kursuojantį maršrutinį autobusą, kolegės iškart mobilizuojasi papildomam darbo krūviui.

Guodžia tik tai, kad Pilaitėje įsikūrusios bendro lavinimo mokyklos turi bibliotekas. Jose knygų pasiūla kur kas didesnė nei seniūnijos posėdžių salėje ar „Beepart“ esančiose lentynose. Netenkina tik tai, kad knygos mokyklose nekomplektuojamos atsižvelgiant į masinio skaitytojo reikmes, nors palikta galimybė už užstatą leisti jas skaityti ir suaugusiems pilaitiškams. Jiems belieka tik prisiderinti prie mokyklos darbo grafiko ir moksleiviams komplektuojamo literatūros turinio. Taigi, turintiems atliekamą litą ir norintiems skaityti knygas, Pilaitėje tokia galimybė suteikiama.

2011 metų vasarą Pilaitėje vėl pradėta kalbėti apie po keleto metų čia pradėsiantį veikti Vilniaus centrinės bibliotekos filialą. Metų pabaigoje supažindindamas Pilaitės gyventojus su seniūnijos nuveiktais darbais seniūnas A. Šniras paminėjo, kur numatyta tokį filialą įkurti. Pasirinkta vieta netoli keleto didžiųjų prekybos centrų Pilaitės prospekto dešinėje pusėje. Manoma, kad tai pakankamai patogi vieta: išsiruošį į parduotuvę, paštą, banką, o iš ten grįždamas namo pakeliui užsukti ir į biblioteką. Dėl jos vietos tartasi su vyresniojo amžiaus žmonėms, kuriems, skirtingai nei jaunimui, dar norisi naudotis tradicinėmis bibliotekomis ar jose skaityti. Tarsi ir apsispręsta: Vilniaus centrinės bibliotekos filialas įsikurs naujame keturių butų 200 kv. m. plote Pilaitės prospekto dešinėje pusėje. Bet ši vieta jau nebetenkina Vilniaus vicemero Jaroslavo Kaminskio, prižiūrinčio miesto kultūros reikalus. Jo nuomone Vilniaus centrinės bibliotekos filialą labiau tiktų įkurti dabartinės poliklinikos vietoje, kuri yra Pilaitės centre, kai jai būtų pastatytos naujos patalpos. Vicemero nuomone, čia gyvena nemažai vyresnio amžiaus žmonių. Be to, jis mano, kad ši vieta būtų patogesnė ir Senosios Pilaitės gyventojams.

Ar tokia nauja kaimynystė apsidžiaugtų devynaukščio, kuriame nuo pat šio daugiabučių rajono apgyvendinimo pradžios yra įsikūręs Karoliniškių poliklinikos suaugusių ir vaikų filialas, gyventojai? Jie ne kartą reikalavo šį filialą iškeldinti iš jų namo. Priežastis – ne tik triukšmas, bet didelė tikimybė užsikrėsti nuo gausiai čia besilankančių sergančių žmonių, kurie naudojami ta pačia laiptine ir liftu. Neaišku, kaip gyventojai priimtų ir tokį kultūros centrą kaip biblioteką, kurios veikloje visada apstu renginių, dažnai rengiamų vakarais ir triukšmingų. O jei dar čia būtų leidžiama rinktis Pilaitės visuomenininkams, kurie užsiimtų įvairiausia veikla?

Pasidairius po netolimas šalis, pilaitiškius galėtų sugriebti pavydas. Skandinavijoje naująjį gyvenamąjį rajoną pradeda projektuoti nuo visiems skirtos bibliotekos. „Pilaitės bendruomenė“ jau seniai paviešino savosios teritorijos viziją. Pagal ją senų medžių kaimynystėje ir prie tinkamai sutvarkytų vandenviečių turėtų būti pastatyta visiems prieinama šiuolaikiška biblioteka su vasaros sezonui pritaikytomis erdvėmis skaityklomis. Bet ar ši vizija taps realybe?

Angelė Šarlauskienė